

Observa les sèries de paraules que hi ha a continuació. Quan s'escriuen amb *a*? I amb *e*?

ferro --> *ferrer, ferreteria*

pensa --> *pensava, pensem, pensarà...*

taula --> *taulell, tauler*

passa --> *passaré, passaríeu...*

Dels exemples anteriors en podem deduir la norma següent:

Tant en noms com en verbs, **la vocal neutra de l'interior d'una paraula s'escriu amb la vocal (a oe) que trobem en síl·laba tònica** en una paraula de la mateixa família.

Observa, però, les formes verbals següents. Segueixen totes aquesta norma?

traïem, sentia, nascut, saltem, naixem, perdut, ajagut...

Els verbs ***néixer, jeure, treure***, i els seus derivats, tenen una particularitat. Les **formes àtones** d'aquests verbs **s'escriuen amb *a***, malgrat que trobem *e* en les formes tòniques.

- síl·laba tònica: *treus o traus* (segons la pronúncia de cada varietat dialectal)

- síl·laba àtona: *traïem, naixia, ajaurà...*

La majoria de formes verbals que tenen vocal neutra en el radical ens permeten trobar una forma del mateix verb que té aquesta vocal en posició tònica.

En canvi, hi ha força noms i adjectius amb el so de vocal neutra que no tenen **cap paraula de la mateixa família** amb una síl·laba tònica que serveixi de referència. En aquests casos és útil buscar la referència en altres llengües romàniques, com el castellà.

Compte!

Hi ha unes quantes **paraules que no coincideixen amb el castellà**. Vegem-ne algunes:

- S'escriuen amb *a* en català:

avaria, ambaixada, rancor, avaluar, avantatge, davant...

- S'escriuen amb *e* en català:

enyorar, treball, meravella, vernís, espàrrrec...

Per practicar l'ortografia de la vocal neutra a l'arrel de les paraules, t'oferim les activitats següents. Tria les que et semblin més adequades per a tu.

Activitat 8

Cal buscar la referència tònica d'una sèrie de paraules que contenen el so de vocal neutra. Permet practicar aquest recurs.

Activitat 9

Cal omplir els buits d'unes paraules amb *a* o *e*. Es proposa decidir la grafia amb l'ajut de l'arrel, de la referència tònica, de la família.

Activitat 10

Cal omplir els buits de formes verbals amb *a* o *e*. Es practiquen els verbs *néixer*, *jeure* i *treure*.